

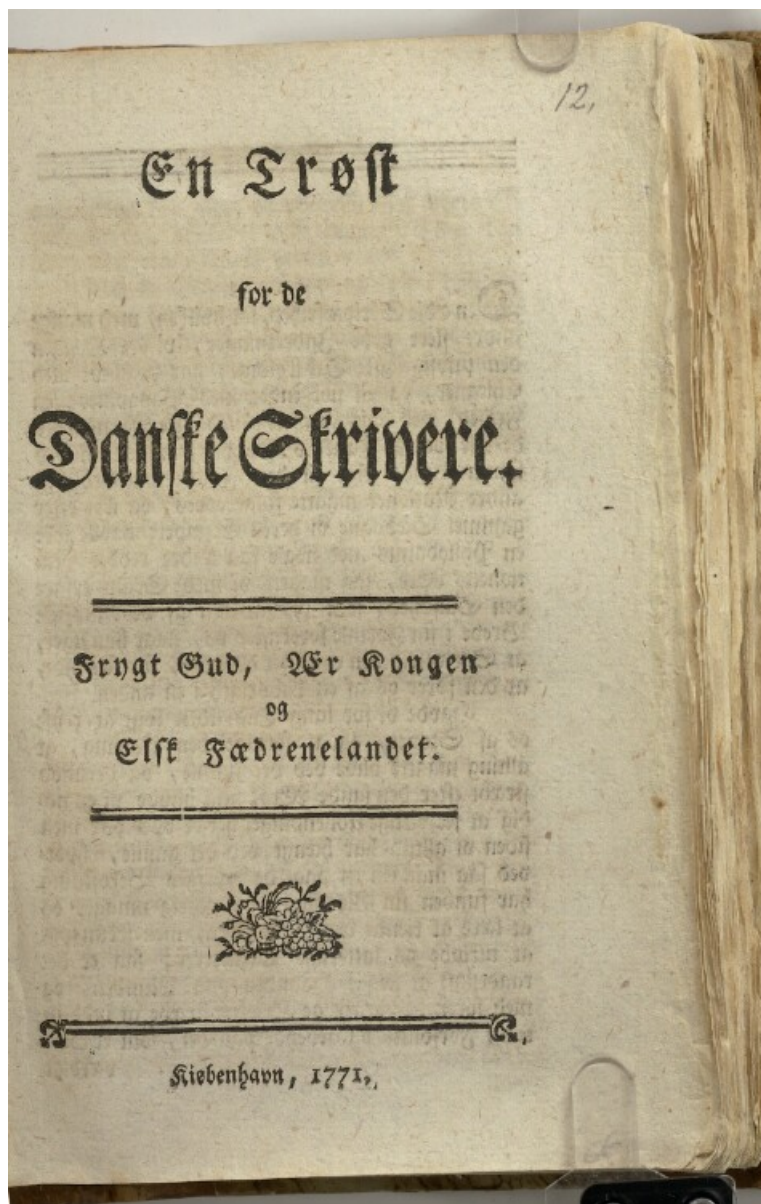
Titel: En Trøst for de Danske Skrivere. Frygt Gud, Ær Kongen og Elsk Fædrelandet.

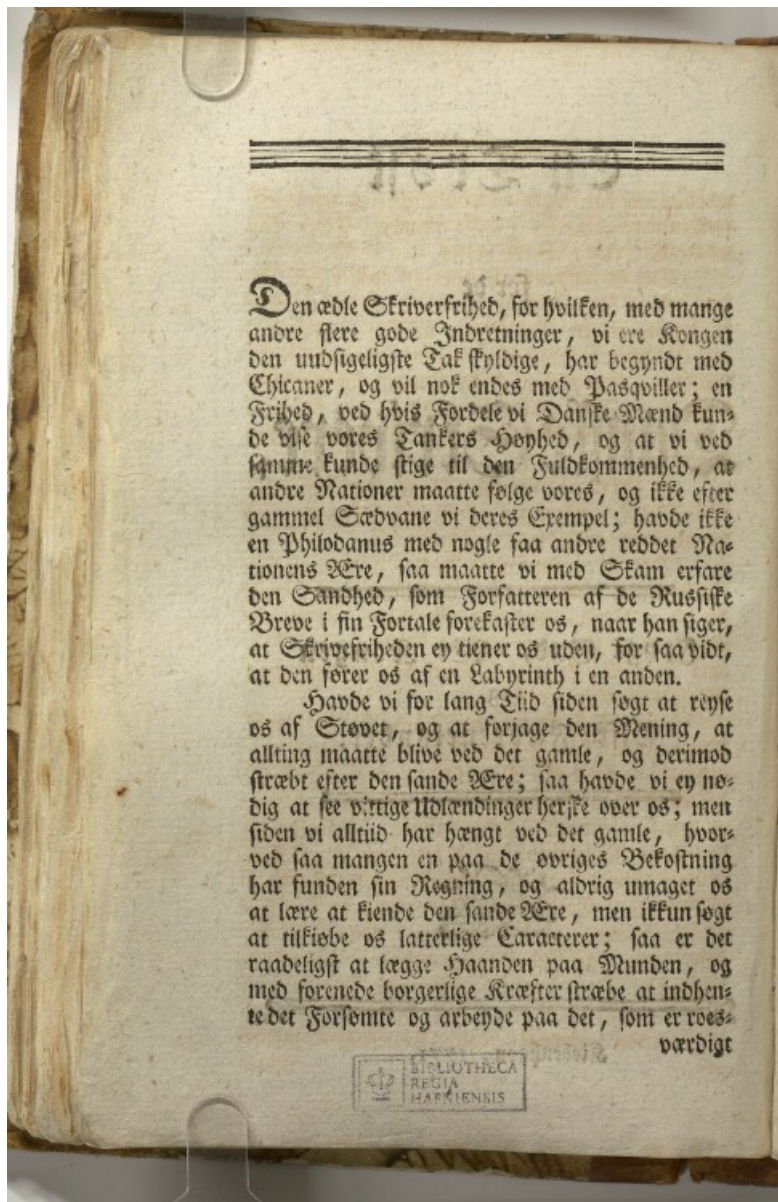
Citation: "En Trøst for de Danske Skrivere. Frygt Gud, Ær Kongen og Elsk Fædrelandet.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14, ?* København, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_012/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Den ædle Skriverfrihed, for hvilken, med mange andre flere gode Indretninger, vi ere Kongen den uudsigeligste Tak skyldige, har begyndt med Chicaner, og vil nok endes med Pasquiller; en Frihed, ved hvis Fordele vi Danske Mænd kunde vise vores Tankers Høihed, og at vi ved samme kunde stige til den Guldkommenhed, at andre Nationer maatte følge vores, og ikke efter gammel Sædvane vi deres Exempel; havde ikke en Philodanus med nogle saa andre redder Nationens Ære, saa maatte vi med Skam erfare den Sandhed, som Forfatteren af de Russiske Breve i sin Fortale forekaster os, naar han siger, at Skriverfriheden ey tiener os uden, for saa vidt, at den fører os af en Labyrinth i en anden.

Harde vi for lang Tid siden søgt at reyse os af Støvet, og at forjage den Mening, at allting maatte blive ved det gamle, og derimod stræbt efter den sande Ære; saa havde vi ey nødig at see v'rtige Udstændinger herske over os; men siden vi alltiid har hængt ved det gamle, hvorved saa mangen en paa de øvriges Beføstning har funden sin Nøgning, og aldrig umaget os at lære at kiende den sande Ære, men ikkun søgt at tilkiøbe os latterlige Caracere; saa er det raadeligst at lægge Haanden paa Munden, og med forenede borgerlige Kræfter stræbe at indhente det Forsømte og arbejde paa det, som er roest
værdigt

BIBLIOTHECA
REGIA
HAVNIENSIS

værdigt og kan gjøre os u dødelige hos vores Efterkommere, hvilket i disse muntre Tider kan uden Miraclet i Bænk sættes.

Det er affpæligt at høre og læse i disse Tider hist og her offentlige Taler og Skrifter over Regieringen, en Regiering, hvilken en nogen af alle Nationer i Henseende til dens Souveræmitet, Mildhed, Stræbsomhed og Omhed for sine Underfaatters Vel, er at ligne med; og dog kan saadanne forargelige og gienstridige Passioner existere iblant os.

Et Skrift af samme Slags Tænkemaade, De Danske Skriveres ulukkelige Skiebne, har foranlediget efterfølgende Tanker.

Det er en unægtelig Folge, at ved en nye Indretning, somme tabe, og somme vinde, men det er en ligesaa unægtelig Sandhed, at enhver maa opofre sine egne private Fordeele for Statens Fordeele; dette er Sagen, hvilken disse smaa Skriver-Aander nægte.

I mørke Sieler kan og tør I opholde Eder over Regieringen, kan I ogsaa skionne paa den Bygning, som for dens Brynstfærdighed er nedreven, og nu skal saaledes grundes og opbygges paa nye, at den kan holde til Verdens Ende. Viser det ikke Eders Nedrigbed, at I taler om Ting, som er over Eders Forstand? Kiender I fuldkomne de Ministre, Excellencer, Favoriter, og Familier og Ja-Brodre, som I taler om? Har I udstuderet deres Egenskaber og om enhver er paa sit rette Sted? For I opholde Eder over Regieringen uden at paakaste Eder Eders Medtioneres og alle Patrioters Foragt? Feiler Regieringen, saa bestaaer

staaer det allene deri, at slige Krabater ey allene
imod Skrive-Frihedens ædle Hensigt, ey allene
imod Lands Lov og Ret, men og efter den naturlige
Lov, for deres (jeg vil kunns sige ubesindige) For-
hold, maa saa ustraffet hengaae.

J raabe kun allene paa at ville have seede
Betiendinger, uden først at have tient eller gavnet
Staten noget; hvilket dog, Himlen skee Tak er
expressis verbis forbuden, saa at ingen maa erhol-
de dem uden at have forient dem.

Holder J det for Visdom at male Kiøns
Bogstaver? Eller for saa stor en Kunst og Vi-
denskab, at concipere eller copiere en Memorial,
et Brev ic, eller at formere og revidere en Reg-
ning? Eller pukker J paa Eders Vilde? J kan
dog ey med Visshed sige hvem Eders Vilde-Fader
har været, lad dog af at forarge det velteknende
Publikum; vi kan og skrive og regne, og vores
Børn lære jo det samme.

Det er heel latterligt, at J vil paatvinge os
Borgere at skulle troe, at Eders Vasquille var en
Supplique, naar saa var, hvad kommer Ertras
Skatten Eders Trang ved? Hvorledes harmones-
rer Eders Bonner med de Trudseler, J lader E-
der vedgaae; J ere nok af de Sønne, som ved
Punsch og Biin reducere alle Skatter; og kun-
de der sværes til Tings paa: At det som saadan
en Sviring koster kunde betale et heelt Aars Af-
gift for Eder alle, ved saadan Leyligheder udosfer
J nok Eders Bonner, som og vil blive bonhorte
der:fter; ved saadanne Leyligheder sammenvotter
J nok, i Eders Hierne Undersaatter og Pobel,
dethroniserer og stifter nye Collegier, uden derved

at tænke paa eders egen pøbelagtige Oxforsel; ved saadanne Lejligheder indfalder Eder nok Eders umistelige Personers vel end: Skriverie, og derhos foragter, hvad en i Raadet med Høvd, dog kun med saadan en slet Haand har skrevet, at det har præsenteret trende Prospecter af trende Gallier med sine fulde Zirater. Sid at en de stemme Ting, baade de Gallier og de Kragerøer, som J der ligesom et Adbarsel haver seet, engang men for sildig maatte bringe Eder paa bedre Tanker.

J klager, at til Politie-Controleurer, Inspecteur og Fiscaler, ja Commissaire og Betient, af Ministerium, tvært imod en Kongelig Forordning, er foreslaget og antaget saadanne Svøenne, der haver gjort personlig Ovpærtning som Domestiquer. Det er sandt; men heraf fynder ikke at der er spillet Bold med de Kongelige Anordninger. Der vil nok blive raadet Ved paa dette med, strax var det umueligt, men seer det ikke, raab saa paa Uretfærdighed, og bed saa, at de maa removeres, der have Skyld deri.

Den Feyttagelse, som skeede her ved Politie-Cammeret, at det (Præsens undtagen) var besat med lutter dertil uberettigede Personer, saasom Domestiquer, Vøbere ic., har J strax mærket; men hvorfor har J en kundet mærke, at den præsensværdige Kongelige Forordning om Domestiquers Udsluttelse fra offentlige Embeder, at siden de alene have gjort deres Herrer og dem selv, men en Staten som bortgiver Betjeninger allerringeste Nytte eller Tjeneste, sigter ifkun til at holde slige Folk til Ære og fra Redrighed; det er ellers vitteligt at de

saavelſom J have ſøgt Soutien ved Pennen, men
eſter den gamle Glendrian paa en nedrig Maade.

Men det er i Eders Tanker ifkun Beyrth, J vil tillige have all god Orden affkaffer, ſiden J declamerer imod Studentere og Soldater; J Daar-
rer agte J vores Ungdoms ſofide Studeringer ringere end Eders Penneslikkerie, eller de fortiente Militaires Dueltighed mindre end Eders.

At den Kongelige Cabinets Ordre om Civile Avancements for de Militaire er paa nye forklarret, vidner hellig, og giver os høye Begreb om den rene Henſigt, Kongen har at ingen uden de, og dem, ſom have tiene Fædrelandet, og en gemene Skriver Karle, bør have Fædrelandets Betieninger, er det ikke ſaa: Den der haver tiene Staten bør tiene af Staten igien, men J haver taget Eder dette Balgsprog: Den Hest, ſom fortienner ſit Foder, nyder det en.

At Kongen har begyndt med Under Officere, ſkeer fordi de ere de Hiul, hvorved den hele militairiſke Maſſine kommer og bliver i ſin Gang, ere de nu ſlet holdne, ſom her hidindtil er ſkeet, ſaa ſtaar det i paakommende Tilfælde kun maadelig med Armeen, en Ting, ſom St. Germain allerede i Aaret 1763. ſkal have beſvaret ſig over. J ſeer nok, hvor ſkalkagtig J endogsaa ere, at heretter ingen foreloben Skriverkarl, ſiderlig Student eller andre nedrige Perſoner, ſkal dertil antages, men kun ſaadanne Sujers, ſom dertil findes habile, at de kan i Fremtiden paa meer end en Maade tiene Fædrelandet.

Det er ynkværdigt at ſee, at en Underofficer, naar han er den, ſom Skriveriet ved et Compagnie
er

er betroet, har ved liden Besoldning under Taget eller paa et kolt Loft, lige saa meget at beregne og skrive til Kongens Interesse, som neppe tvende Skriver-Karle paa et Contoir.

Man læser daglig haarde Udtryk imod den tydske Hverving, jeg selv som Patriot har ønsket, at Pengene maatte blive i Landet og at det Overskud af vore Kiøbstæds Børn, som enten ey har Lust, eller Evne til at studere, eller lære Handel og Profession, maatte drives af den Ære at tage Krugstieneste; nu har den tydske Hverving ophørt, nu har vi opnaaet vore Ønske, nu, for at opmuntre os, sætter Kongen Betæningerne til Pries for de Militaire, som sine Landets Børn. Nu er det atter galt, nu vil ingen af disse ledige Kropper være Soldat, ingen vil tiene Fædrelandet, nu raabe disse Elendige paa Forraderie, og troe, at ved denne Ordre bliver Rationen foragtet; nu truer disse arelose Skriverec. med Desperation; nu vil de nok heller være Skoepudlere, Skriverec. end Student, Soldat eller Professionist. Ved det Første tiene de dem selv og har dovne Dage; ved det sidste maa man arbejde for at blive habil baade Dag og Nat.

Disse unyttige Skrivere, som for at besmykke deres Sag ønske, jeg troer af Hierte, at de Under-Officerer, som stikker dem saa stærk i Dyne, maatte blive Officerer; 3 Daarer! hvor mange Officerer avancerer der om Aaret, og er der ikke desuden Cadetter, hvilke, som billigt er, bør besætte de vacante Pladser. Ingen Under-Officer kan spare saa meget at, han kan ved sin Officer-Avancement, have den første Equipage, langt mindre siden op-
føre

føre sig standsmæssig, dertil tiene de fleste saa længe, at det slet ikke kan regnes for noget Avancement, naar de blive Officeer; paa denne Maade skulde disse, saa nyttige og for Staten saa uunnstelige Mennesker, henseende deres Tid i Armod og Elendighed: ney! Det vil gavne Collegierne mere, naar de ere besatte med Fjoff, som ere vant til Subordination, som have lært til Punkt og Prikke at adlyde, ja og at befale; som ere opfødte ved Tærværdighed og Arbeidsomhed, ja Forskiellen vil vises tydelig imod hine grove og puffende Kropper, som nu allerede viser, hvor meget dem af Statens Hemmelighed bør anbefæres. Har en Militaire ved denne nye ælterhøieste Anordning engang opnaaet en for hans Stand anstændig Betiening, saa kan han sige at det er for den Ære, at han har tjent Fædrelandet.

Denne Anordning vil efter al Formodning tilskynde os Kiøbenhavnske Borgere til at kappes om hvo der først af os kan optække af sine Sønner en Minister, eller General af dansk Blod og Stamme; "men til

Erøst

"for de danske Skrivere, som ikke veed andet at
"tale, og som ikke lægge Bind paa andet, end
"ved Dovenskab at faae seede Betieninger, og
"sluge Landets Fodme til sig: Har I ærligt dansk
"Mod og Blod, og duer I til de Ting, I giver
"Eder ud for, saa, for at undgaae all vel forrient
"Straf, opfylder Kongens Willie, ved Nationens
"Ære, søg Statens og Eders Beste, gaaer
"og bliver Soldater."
